

**Χαιρετισμός Πάμπη Κυρίτση, Γενικού Γραμματέα ΠΕΟ
Στην παρουσίαση της έκθεσης του ΙΝΕΚ
για την Οικονομία και την Απασχόληση
Λευκωσία, 12 Δεκεμβρίου 2018**

Η ετήσια «Έκθεση για την Οικονομία και την Απασχόληση» του ΙΝΕΚ ΠΕΟ είναι η 15η στην σειρά και θεωρούμε ότι έχει καθιερωθεί πλέον ως μια σημαντική επιστημονική παρέμβαση στα θέματα που έχουν να κάμουν με την οικονομική και κοινωνική έρευνα και ανάλυση. Φιλοδοξούμε ότι και φέτος θα αποτελέσει μια ουσιαστική συμβολή στην ανάλυση των αποτελεσμάτων και των προοπτικών της κυπριακής οικονομίας και βέβαια, ένα σημαντικό εργαλείο για όλους όσους δεν αρκούνται μόνο στην ανάλυση της κατάστασης αλλά ενδιαφέρονται και παλεύουν για την αλλαγή της.

Η ανάλυση των στοιχείων και των αριθμών, όπως παρουσιάζεται στην έκθεση, δείχνει ξεκάθαρα ότι η πλήρης ευθυγράμμιση της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της της κυβέρνησης με τις νεοφιλελεύθερες συνταγές, οδηγεί στην αναδιάρθρωση του οικονομικού και κοινωνικού μοντέλου της χώρας μας σε μια βαθιά συντηρητική κατεύθυνση.

Τα στοιχεία και οι δείκτες που έχουν να κάμουν με τις εισοδηματικές και κοινωνικές ανισότητες και που καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι βιώνουν τις επιπτώσεις από την φιλοσοφία διαχείρισης της οικονομικής κρίσης, είναι δυστυχώς αδυσώπητα.

Είναι ξεκάθαρο ότι η επαναφορά του καπιταλιστικού κύκλου από την ύφεση στην φάση της ανάπτυξης, έχει στηριχτεί κυρίως στην μείωση των μισθών, την δραματική διεύρυνση της κοινωνικής ανισότητας και την συρρίκνωση των εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Επειδή όταν παρουσιάζουμε την αληθινή εικόνα της οικονομίας και της κοινωνίας, επειδή αυτή δεν υποστηρίζει το κυβερνητικό αφήγημα κάποιοι μας καταλογίζουν πολιτική και ιδεολογική σκοπιμότητα, σημειώνω ότι αυτή η εικόνα καταγράφεται τόσο στα στατιστικά στοιχεία της δικής μας στατιστικής υπηρεσίας, όσο και της ίδιας της Eurostat.

Ακόμα και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις εκθέσεις της, για το Ευρωπαϊκό εξάμηνο, υποχρεώνεται να παραδεκτεί ότι η κοινωνική ανισότητα στην Κύπρο παίρνει επικίνδυνες διαστάσεις και ότι κύρια πηγή αυτής της ανισότητας είναι η δραματική μείωση των μισθών η οποία δεν μετακυλίεται στις τιμές ώστε να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα και κατά συνέπεια την υγιή ανάπτυξη, αλλά κυρίως ενισχύει την κερδοφορία των επιχειρήσεων. Υποδεικνύει μάλιστα η έκθεση της Ε.Ε. ότι ο κύριος λόγος που οδηγεί στο πιο πάνω αποτέλεσμα, είναι

το γεγονός ότι κατά κανόνα οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας δεν εφαρμόζονται και δεν τηρούνται οι συμβατικές και νομικές υποχρεώσεις απέναντι στους εργαζόμενους.

Στην έκθεση της η Επιτροπή συγκεκριμένα λέει τα εξής: «Η επιδείνωση των συνθηκών εργασίας κατά τη διάρκεια της κρίσης, ιδίως επειδή η μη οικειοθελής προσωρινή και η μερική απασχόληση σημείωσαν αύξηση και οι μισθοί προσαρμόστηκαν προς τα κάτω, φαίνεται να είναι ο κύριος παράγοντας στον οποίο οφείλεται η αύξηση της ανισότητας. Και συνεχίζει: «Μολονότι το ποσοστό συνδικαλιστικής εκπροσώπησης στην Κύπρο είναι υψηλότερο από ό, τι σε άλλα κράτη μέλη, το ποσοστό των εργαζομένων που καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ.».

Βέβαια ως συνήθως, η φρασεολογία και οι λέξεις στις διατυπώσεις της Ε.Ε. είναι τέτοιες ώστε να θολώνουν τα νερά και να αμβλύνουν την οξύτητα του προβλήματος που περιγράφουν. Όμως η μετάφραση του κειμένου της Επιτροπής στην καθομιλουμένη, είναι απόλυτα ξεκάθαρη. Κανονικά θα έπρεπε πολύ περισσότεροι εργαζόμενοι να αμείβονται με βάση τις συμβάσεις, αυτό όμως στην πράξη δεν συμβαίνει. Όπως επίσης ότι οι επισφαλείς μορφές εργοδότησης που διευρύνονται, είναι στην πραγματικότητα δίοδοι εκμετάλλευσης και όχι συμφιλίωσης οικογενειακής και εργασιακής ζωής.

Εμείς γνωρίζουμε πολύ καλά το γιατί. Ο φόβος και η ανασφάλεια μπροστά στο ενδεχόμενο της ανεργίας συνεπάγεται ανατροπή του συσχετισμού ισχύος υπέρ των εργοδοτών. Το γεγονός αυτό έχει επιταχύνει δραματικά τη διαδικασία απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων και έχει δημιουργήσει για τους εργοδότες πρωτόγνωρες για τα κυπριακά δεδομένα δυνατότητες εκμετάλλευσης των εργαζομένων. Γι' αυτό και τα κέρδη ως ποσοστό στο εθνικό εισόδημα, έχουν αυξηθεί δραματικά σε βάρος των εισοδημάτων που προέρχονται από την εργασία.

Βέβαια το Συνδικαλιστικό κίνημα, έχει επανέλθει αποφασιστικά και στην διαδικασία ανανέωσης των συλλογικών συμβάσεων διεκδικεί την επαναφορά όσων δικαιωμάτων είχαν παραχωρηθεί με ειδικές συμφωνίες ή άλλως πως κατά την περίοδο της κορύφωσης της κρίσης και είτε μερικά είτε συνολικά, σχεδόν σε όλες τις συλλογικές συμβάσεις που έχουν ανανεωθεί τα τελευταία 2 χρόνια, έχουμε πετύχει αυτή την επαναφορά. Φέτος μάλιστα αναμένεται ότι σε κάποιους κλάδους θα διεκδικήσουμε και αυξήσεις σε σχέση με την ισχύε το 2012.

Είναι όμως φανερό, ότι μόνο με ικανοποιητικές συμφωνίες ανανέωσης των υφιστάμενων συλλογικών συμβάσεων, στις συνθήκες όπως έχουν διαμορφωθεί σήμερα, δεν αντιμετωπίζεται ολοκληρωμένα η πορεία συρρίκνωσης των εργασιακών δικαιωμάτων και η διεύρυνση της κοινωνικής ανισότητας.

Σήμερα αναδεικνύεται ως εξίσου, βασική προτεραιότητα, η υιοθέτηση νομοθετικών μέτρων, που να υποχρεώνουν τους εργοδότες να εφαρμόζουν στην πράξη τις συλλογικές συμβάσεις. Για δε τους εργαζόμενους που για διάφορους λόγους δεν καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις, η εγκαθίδρυση μηχανισμού για την διαμόρφωση μέσα από θεσμοθετημένο κοινωνικό διάλογο, ενός ελάχιστου πλαισίου εργασιακών δικαιωμάτων που να αφορά τουλάχιστον το μισθό, το ωράριο και την υπερωριακή εργασία, τις αργίες και το ταμείο προνοίας. Η κυβέρνηση οφείλει να ξεκινήσει τον διάλογο για αυτά τα κεφαλαιώδη ζητήματα εδώ και τώρα. Όσο δεν το κάνει, απλά επιβεβαιώνει ότι πέρα από τις διακηρύξεις και τα μεγάλα λόγια ενδιαφέρεται μόνο για τους λίγους και τους ισχυρούς και όχι για τους πολλούς και τους αδύνατους.

Φίλες και φίλοι

Θεωρώ ότι τα ευρήματα της έκθεσης, εξηγούν εμπεριστατωμένα ποια είναι η σημερινή οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα και τεκμηριώνουν με αυτό τον τρόπο και τις προτεραιότητες που θέτει σήμερα μπροστά του το κίνημα των εργαζομένων.

Αυτές οι προτεραιότητες δεν εστιάζονται μόνο στην επαναφορά των όρων απασχόλησης οι οποίοι έχουν διαφοροποιηθεί προς τα κάτω λόγω των συνθηκών που δημιουργήθηκαν το 2013 και την διεκδίκηση των αναγκαίων θεσμικών μέτρων που να ενισχύουν την εφαρμογή των συλλογικών συμβάσεων και την προστασία της μισθωτής απασχόλησης. Επεκτείνονται ασφαλώς και στον αγώνα για αναστήλωση του κοινωνικού κράτους, το οποίο κυριολεκτικά ξηλώθηκε τα τελευταία χρόνια. Με στόχο κοινωνική πολιτική που να μπορεί να προστατεύσει και να στηρίξει ουσιαστικά, τα αδύνατα στρώματα της κοινωνίας.

Η δική μας φιλοσοφία για την κοινωνική πολιτική, δεν έχει καμία σχέση με την λογική της φιλανθρωπίας την οποία επιδιώκει να επιβάλει η κυβέρνηση και το κυβερνών κόμμα αλλά λυπάμαι να πω ότι φαίνεται να υιοθετεί και μέρος της αντιπολίτευσης, αφού μέσα από τα πρόσφατα πολιτικά πάρε δώσε εν όψει της ψήφισης των κρατικών προϋπολογισμών του 2019, φαίνεται να έχουν συμφωνηθεί με ένα περίεργο και αδιαφανή τρόπο χωρίς κανένα κοινωνικό διάλογο ή διαβούλευση, τέτοιες υποτιθέμενες κοινωνικές παροχές που θυμίζουν χριστουγεννιάτικα πακέτα της φιλόπτωχου αδελφότητας.

Για μας η κοινωνική πολιτική πρέπει να αποτελεί συστατικό στοιχείο ενός μηχανισμού ανακατανομής του πλούτου με πιο δίκαιο και κοινωνικά ισορροπημένο τρόπο, ώστε να ενισχύεται η κοινωνική συνοχή.

Η μάχη για την αναστήλωση του κοινωνικού κράτους, αφορά κατά προτεραιότητα τον αγώνα για να εφαρμοστεί ολοκληρωμένα, όπως έχει συμφωνηθεί και ψηφιστεί από τη Βουλή, το ΓΕΣΥ, για να επανέλθουν τα δικαιώματα των συνταξιούχων εκεί που ήταν πριν το κουτσούρεμα τους, για να

επανεξεταστούν τα κριτήρια στήριξης των πολύτεκνων, των αναπήρων, των φοιτητών και των άλλων ευάλωτων ομάδων, να υπάρξει ξανά μια ολοκληρωμένη στεγαστική πολιτική η οποία να απευθύνεται κυρίως στα νέα ζευγάρια, για να στηριχτούν οι άνεργοι, να προστατευτεί η κατοικία και η επαγγελματική στέγη των ανθρώπων που βρέθηκαν εκτεθειμένοι στις τράπεζες.

Για διευθέτηση του χρέους του κράτους προς το ΤΚΑ και για επανεξέταση του ισοπεδωτικού πέναλτι του 12%, για όσους επιλέγουν αφυπηρέτηση στα 63.

Φίλες και φίλοι

Είναι νομίζω ξεκάθαρο ότι εμείς απορρίπτουμε τη λογική που θεωρεί τη νεοφιλελεύθερη «αναδιάρθρωση» και την εργασιακή απορρύθμιση, ως το αναπόφευκτο «τίμημα» της ανάπτυξης.

Διαφωνούμε κάθετα με την κατεύθυνση στην οποία κινείται ο προϋπολογισμός που έχει καταθέσει η κυβέρνηση Ν. Αναστασιάδη για το 2019 ο οποίος είναι μια επανάληψη του ίδιου έργου, με περιορισμένες αναπτυξιακές δαπάνες και κουρεμένες κοινωνικές παροχές, συνταγή που αναπαράγει και διευρύνει τις κοινωνικές ανισότητες.

Είναι πεποίθησή μας ότι υπάρχει εναλλακτική επιλογή, αλλά αυτή η επιλογή χρειάζεται ριζικά διαφορετική φιλοσοφία. Προϋποθέτει πολιτική για επενδύσεις και ανάπτυξη, με το κράτος και ευρύτερα τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας σε ρόλο ενεργητικό και πρωταγωνιστικό. Ανάπτυξη η οποία να δημιουργεί νέες, ποιοτικές θέσεις εργασίας και ταυτόχρονα να προωθεί την τόνωση της ενεργής ζήτησης με μέτρα στήριξης και σταδιακής ενίσχυσης της αγοραστικής δύναμης του λαού.

Τελειώνοντας αυτή την σύντομη παρέμβαση μου, επιτρέψτε μου να ευχαριστήσω όσους συνέβαλαν σε αυτή τη μελέτη. Ιδιαίτερα τον εξαιρετο επιστήμονα, και αγαπητό φίλο Ηλία Ιωακείμογλου τον οποίο και ευχαριστώ για ακόμα μια φορά για την πολύχρονη και παραγωγική μας συνεργασία όλα αυτά τα χρόνια.